
Публикуван на: 26-09-2006

Източник: [Портал Европа](#)

Като за всяка друга страна-членка, при присъединяването Комисията ще следи за изпълнението на **задължителните правни норми на ЕС**. Като за всяка друга страна, тя ще прилага при нужда всички налични инструменти на европейското законодателство. Освен това, за България и Румъния ще бъдат приложими и някои специфични инструменти. Те са изложени в **Договора за присъединяване**.

Инструменти, приложими за всички страни-членки

Тези инструменти се състоят от необходимите мерки за превенция или противодействие, които Комисията е длъжна да използва по адрес на всички слабости, които биха могли да възпрепятстват правилното изпълнение на политиките на ЕС. В това число влиза прилагането на защитни мерки, финансови корекции във връзка с Европейските фондове, мерки, свързани с политиката за конкуренцията и някои наказателни процедури³. Всички те се основават на европейското законодателство.

Освен това, Европейската Обсерватория по Проявите на Расизъм и Ксенофобия ще продължи да осъществява мониторинг по някои аспекти, свързани с човешките права и в двете страни що се отнася до борбата срещу расизма и свързаната с него дискриминация, както и да оказва подкрепа за положителната интеграция на малцинствата. В обсега на действие на ЕОПРК, който включва всички страни-членки на ЕС, вече влизат и България и Румъния.

Както при всяка страна-членка, така и при присъединяването на България и Румъния е възможно да бъдат наложени защитни мерки въз основа на европейското законодателство в множество области на политиката (транспорт, безопасност на хранителните продукти, авиационна безопасност и пр.) Процедурите за вземане на решения зависят от съответните европейски норми и следователно варират за различните области на политиката. Така например, законодателството на ЕС предвижда множество мерки за гарантиране на безопасността на храните в рамките на съюза. За всяка болест по растенията или животните съществуват отделни директиви за определяне на мерките, които трябва да бъдат предприети в случай на поява на такава болест в някоя настояща или нова страна-членка. Този вид мерки често предполагат забрана върху износа на определени животни или унищожаване на дадени продукти. Комисията може да вземе решение за налагане на мерки за безопасност на храните след като получи одобрение посредством мажоритарен вот от страна на Постоянната комисия по хранителната верига и здравето на животните.

Комисията може да приложи защитни клаузи във връзка с Европейските фондове, включително да наложи финансови корекции. Всеки случай на неправомерно използване на Европейските фондове може да забави тяхното изразходване или да даде повод на Комисията да изиска финансови

корекции (т.е. намаляване размера на бъдещите плащания) или връщане на приведените суми. Що се отнася до **селскостопанските фондове**, европейското законодателство предвижда различен вид контролни мерки. На първо място, страните-членки са задължени да разполагат с акредитирани и ефикасни разплащателни агенции за гарантиране на доброто управление и контрол върху селскостопанските разходи. На второ място от страните-членки се изисква да имат функциониращи системи за контрол, и по-специално - функционираща Интегрирана Административно Контролна Система (ИАКС), по отношение на преките плащания в полза на селските стопани и част от разходите за развитие на селските райони, предимно с оглед избягването на неправомерните практики и нередовните плащания. На трето място, ако страните-членки не разполагат ефективни системи за контрол от този вид, въз основа на задължителните европейски норми Комисията може да вземе решение за последващи мерки и да наложи финансови корекции посредством процедури за минаване по сметка. В такъв случай Комисията отказва да финансира част от селскостопанските разходи. И накрая, ако Комисията заключи, че е налице нарушение на общностните разпоредби или злоупотреба с Европейските фондове, тя може временно да прекрати или намали размера на авансовите плащания за отделните случаи.

Относно **структурните фондове**, европейското законодателство предвижда четири вида контролни мерки, които биха могли да доведат до финансови корекции. На първо място, всяка страна-членка трябва да предаде оперативни програми, определящи как ще бъдат изразходвани фондовете по сектори. Тези програми трябва да бъдат одобрени от Комисията преди да се осъществят съответните плащания. Преди официалното одобрение на програмите от страна на Комисията не могат да бъдат правени никакви авансови плащания. Второ, всяка страна-членка трябва да докаже, че разполага с подходящи органи за управление, сертификация и одит. Ако Комисията прецени, че тези органи не функционират ефективно, не могат да бъдат осъществявани никакви плащания. На трето място, съответното изплащане от фондовете по дадена програма или програми може да бъде прекъснато или временно или окончателно прекратено, ако въз основа на направените от Комисията констатации тя изрази подозрения или представи доказателства за неправомерни, включително корупционни, практики. В заключение, освен тези разнообразни предпазни мерки във връзка с Европейските фондове могат да бъдат наложените финансови корекции и в случай на установяване на индивидуални или системни неправомерни практики при провеждане на редовния последващ контрол.

Инструменти, основаващи се на Договора за присъединяване

Според Договора за присъединяване съществуват три вида защитни мерки: по отношение на икономиката, на вътрешния пазар и на правосъдието и вътрешните работи¹, които могат да бъдат предприети до три години след присъединяването. Защитните мерки в областта на правосъдието и вътрешните работи могат да бъдат приложени и преди присъединяването. След като влязат в сила, този вид мерки се прилагат докато Комисията вземе решение за прекратяването им въз основа на преценка за това, че съответните проблеми са били решени.

Освен това съществуват и два вида преходни разпоредби, които са пояснени по-долу.

Защитните мерки по отношение на икономиката могат да бъдат предприети във връзка със сериозни икономически трудности в настоящите или новите страни-членки след тяхното присъединяване.

Защитните мерки по отношение на вътрешния пазар могат да бъдат приложени когато дадена нова страна-членка причини или рискува да причини сериозно нарушение във

функционирането на вътрешния пазар. В такъв случай Комисията може да предприеме съответните стъпки като лишаване на тази страна от облагите, произтичащи от някои законодателни норми за вътрешния пазар. Този вид защитни мерки се отнасят до вътрешния пазар в широкия му смисъл т.е. не само до четирите свободи, но и до секторните политики (напр. по отношение на конкуренцията, селското стопанство, транспорта, телекомуникациите, енергетиката, защитата на потребителите, здравеопазването, околната среда и т.н.) доколкото ефектът от тях е трансграничен.

Защитните мерки по отношение на правосъдието и вътрешните работи дават възможност за едностранно прекратяване на задълженията на настоящите членки на ЕС с дадената страна в областта на правосъдието, както в сферата на гражданското, така и на наказателното право, що се отнася до правните инструменти, определени от принципа на взаимното признаване.

В допълнение, Договора за присъединяване предвижда и няколко **преходни споразумения**. В първата категория влизат споразумения, сключени на етапа на преговорите по някои области с цел избягване на възможни регионални или секторни смущения в новите или старите страни-членки. Например, възможно е да се наложи ограничаване на свободното движение на работна ръка от новите към старите страни-членки за период от максимум седем години след присъединяването. И накрая, Договора по присъединяването предвижда втора категория преходни споразумения⁵, които могат да бъдат предприети от Комисията в рамките на период от три години след присъединяването във връзка с ветеринарните, фитосанитарните и хранителните разпоредби. Тези мерки имат за цел да предотвратят например продажбата на небезопасни хранителни продукти на вътрешния пазар за преходния период от максимум три години. За този период се позволява на производителите на такива храни да произвеждат само продукти, обозначени със специален етикет и предназначени единствено за националния пазар. След изтичането на преходния период те са длъжни да се приведат в съответствие с европейските разпоредби или да бъдат закрити. Придружаващи мерки, предвидени във връзка с присъединяването на България и Румъния Въз основа на констатациите от този доклад, Комисията ще предприеме предпазни мерки по необходимост, за гарантиране на изпълнението на европейските политики. Това се отнася до долуописаните случаи в областта на хранителната безопасност, въздушната безопасност, европейските селскостопански фондове, правосъдието и борбата с корупцията. В случай че бъдат идентифицирани и други слабости преди или след присъединяването на страните, ще бъдат предприети и съответни мерки за гарантиране на изпълнението на европейските политики.

Правосъдие и борба с корупцията

Докладът показва, че в областта на правосъдната реформа и борбата с организираната престъпност и корупцията има нужда от допълнителен напредък. Комисията ще установи механизъм за сътрудничество и контрол върху напредъка в тези области след присъединяването. Това ще се базира на Членове 37 и 38 от Акта за присъединяването.

Както България, така и Румъния ще се отчитат редовно за напредъка по конкретно набелязаните точки. Първият съответен доклад ще трябва да бъде предаден на 31 март 2007 г. Комисията ще осигури вътрешни и външни експерти за сътрудничество и даване на насоки в процеса на реформата с цел гарантиране на напредъка. След това, до месец юни самата Комисия ще докладва за напредъка по набелязаните точки пред Европейския парламент и Съвета. Докладите на Комисията ще включват оценка на това дали е било отговорено на конкретните очаквания или има нужда от промени и при нужда може да изискат допълнителни доклади за напредъка. Този механизъм ще функционира до изпълнение на всички поети ангажменти по набелязаните точки. Ако коя да е от двете страни не успее да изпълни ангажиментите си по набелязаните точки,

Комисията ще приложи спрямо нея защитните мерки от Договора за присъединяването. Те ще доведат до отпадане на задължението на настоящите членки на ЕС да признават решенията и да изпълняват разпорежданията на съдебните органи или прокуратурата на въпросната страна, съобразно принципа на взаимно признаване.

Въз основа на констатациите от този доклад, за всяка от страните ще се очакват действия по следните набелязани точки:

България

» Приемане на поправки в законодателството, които отстраняват окончателно двусмислиците по отношение на независимостта и отчетността на правораздавателните органи.

» Осигуряване на по-прозрачни и ефективни съдебни процедури посредством приемане и прилагане на нов закон за съдебната власт и нов гражданскопроцесуален кодекс.

» Продължаване на реформата в съдебната система с цел увеличаване на професионализма, отчетността и ефективността. Оценка на въздействието на тази реформа и ежегодна публикация на резултатите.

» Провеждане и отчитане на резултатите от професионални, безпристрастни разследвания по обвинения в корупция по високите етажи. Отчитане на резултатите от проведените вътрешни проверки на обществени институции и публикуване на списъците с имуществото на висшите държавни служители.

» Предприемане на допълнителни мерки за предотвратяване и борба с корупцията, особено по границите и в рамките на местните власти.

» Прилагане на стратегия за борба с организираната престъпност, която фокусира върху сериозната престъпност, прането на пари и систематичната конфискация на имуществото на престъпниците. Докладване по новите и текущите следствия и съответните обвинения и присъди в тези области.

Румъния

» Гарантиране на по-прозрачни и ефективни съдебни процедури, най-вече чрез увеличаване на капацитета и засилване на отчетността на Висшия съдебен съвет. Отчитане и наблюдение на въздействието на новия гражданскопроцесуален и наказателнопроцесуален кодекс.

» Основаване на предвижданата Агенция по Етиката, отговорна за провеждането на проверките на имуществото, несъответствията и потенциалните конфликти на интерес, както и за издаването на задължителни решения, въз основа на които да бъдат налагани разубеждаващи санкции.

» Надграждане върху вече постигнатия напредък и продължаване на провеждането на професионални, безпристрастни разследвания по обвинения в корупция по високите етажи.

» Предприемане на допълнителни мерки за предотвратяване и борба с корупцията, особено в рамките на местните власти.

Комитетът ще приеме Решение за изпълнение и дефиниране на модалностите на този механизъм след консултации със страните-членки. Решението ще влезе в сила на 1 януари 2007 г. Горният списък от набелязани точки ще подлежи на промяна в случай, че коя да е от страните изпълни изискванията по една или повече от точките преди присъединяването си.

Селскостопански фондове

В България и Румъния съществува реална опасност ИАКС да не функционира в съответствие с изискванията преди присъединяването. И в двете страни срокът за постигане на добре функционираща система от този вид е много кратък поради късното начало на подготовката за членство. В резултат на това е налице риск необходимото качество на работата, която трябва да бъде извършена да не бъде постигнато.

Селскостопанските фондове, обслужвани от ИАКС се явяват основната част (ок. 80%) от селскостопанските разходи на България и Румъния и следователно наличието на добре функционираща ИАКС е въпрос от първостепенна важност.

За да се противодейства на въпросните рискове е нужен механизъм, който осигурява възможността за приемането на бъдещо решение за мерки, свързани с правомерното използване на селскостопанските фондове, обслужвани от ИАКС. Тези мерки са необходими с оглед избягването на неполагаеми плащания през първата година след присъединяването и посрещане на съществуващия риск от сериозно нарушаване на функционирането на вътрешния пазар на селскостопански продукти. Този риск се дължи на специфичната природа на селскостопанските разходи, свързани със стриктна времева рамка. В допълнение, обслужваните от ИАКС фондове се характеризират с голям обем на трансакциите в ранния период след присъединяването. Управлението им, контролът върху тях и тяхното изплащане трябва да се осъществят малко след присъединяването. Освен това е факт, че ефективен контрол в това отношение може да бъде постигнат само за ограничен период от въпросната година.

Базираният на Договора за присъединяване механизъм е изложен в разпоредба, приета успоредно на настоящото комюнике. На практика, механизмът дава на двете страни време да свършат докрай работата, необходима за осигуряване на доброто функциониране на ИАКС. Мерките няма да бъдат приложения ако страните успеят да постигнат това в зададения срок. Навременното приключване на работата изисква полагането на сериозни и трайни усилия.

Хранителна безопасност

Понастоящем България и Румъния се намират под забрана за износ на живи свине, свинско месо и някои видове продукти от свинско месо към ЕС поради наличието на класическата чума по свинете и в двете страни. Ситуацията по отношение на класическата чума по свинете изисква приемането на определени решения от страна на Комисията към датата на присъединяването.

България е продала за официално одобрение план за финализиране на елиминирането на класическата чума по свинете при дивите свине. Одобрението на този план ще доведе до интегрирането на България в режима на общността за страните-членки, засегнати от класическата чума по свинете. Румъния е подала за официално одобрение план за елиминиране на класическата чума по свинете при дивите и питомните свине. Актуалната ситуация и в двете страни обаче не позволява вдигането на забраната върху търговията с живи свине, свинско месо и някои видове продукти от свинско месо към ЕС след присъединяването на страните. Съответните мерки влизат в сила при приемането в Съюза.

И двете страни не отговарят напълно на изискванията на европейското законодателство по отношение на ТСЕ. Ако България и Румъния не са в състояние да установят адекватни системи за

събиране и третиране на мъртвите животни и вторичните животински продукти на цялата си територия, както и да приключат осъвременяването на съответните производствени предприятия, ще бъдат наложени официални ограничения върху употребата на някои вторични животински продукти. Тези мерки ще се базират на Акта за присъединяването или на европейското законодателство. Те ще влязат в сила с приемането на страните в ЕС.

Списъкът на българските и румънските селскостопански предприятия, на които е забранено да продават продукцията си в другите членки на ЕС за период от три години поради това, че още не отговарят на европейските норми ще бъде актуализиран към датата на присъединяване.

Актуализираните списъци ще включат, при необходимост, и други неотговарящи на изискванията предприятия. Тази процедура се основава на предвидените в Акта за присъединяване преходни споразумения.

В допълнение към това, може да се наложи прилагането на специфични преходни споразумения по чл. 42 от Акта за присъединяването в млекодобивния и млекопреработвателния сектор поради несъответствието между капацитета за третиране на отговарящите на изискванията предприятия и наличността на отговарящо на изискванията сурово мляко. Тези мерки ще предотвратят продажбата на някои продукти от неотговарящо на изискванията сурово мляко в останалите страни-членки.

Авиационна безопасност

Предвид на сериозните недостатъци, установени от Европейската агенция за въздушна безопасност (EASA) и Общите авиационни власти (JAA) в областта на авиационната безопасност, JAA отказа на България взаимно признаване в съответните области на безопасност, а именно в областта на авиационната годност/airworthiness, поддръжка и операции и лицензирането на авиационните екипажи. За да отговори на изискванията на европейското законодателство България трябва да предаде план за корективни действия за елиминиране на недостатъците и да го изпълни в рамките на съответно зададените срокове, в тясно сътрудничество и под ръководството на EASA. След това, колкото се може по-скоро преди присъединяването на страната ще бъде извършена проверка от EASA за удостоверяване на изпълнението на гореспоменатия план.

Ако България не предприеме необходимите корективни действия, има опасност Комисията, по собствена инициатива или по искане на някоя страна-членка, да въведе ограничение на достъпа до вътрешния авиационен пазар. Освен това има вероятност български въздухоплавателни съдове, които не отговарят на европейските разпоредби за авиационна безопасност да бъдат подложени на съответни защитни мерки, въз основа на задължителните норми на ЕС. В допълнение, неотговарящите на европейските изисквания въздушни превозвачи може да влязат в списъка на забранените от ЕС въздушни превозвачи, без право да летят от, над или откъм въздушното пространство на Съюза. Тези мерки ще се базират на европейското законодателство.

1 Чл. 36, 37 и 38 от Акта за присъединяването.

2 Чл. 42 и Приложения 6 и 7 от Акта за присъединяването.